

KARLSKRONA KOMMUN

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGEN

AGENDA 21

Måldokument för

Karlskrona kommun

Antagen av kommunfullmäktige 2001-12-20

Karlskrona och Agenda 21

År 1992 höll Förenta Nationerna, FN, i Rio de Janeiro en konferens om miljö och utveckling. Syftet med detta var att skapa bättre förutsättningar för en hållbar och stabil utveckling. Man fastställde en dagordning, handlingsplan, för det 21:a århundradet, Agenda 21.

Denna handlingsplan innefattar inte bara miljö och ekologi utan tar även upp andra aspekter som hör tätt samman med miljöfrågorna och en hållbar utveckling nämligen ekonomi och sociala aspekter.

Agenda 21 betonar allas ansvar, också det individuella ansvaret, ditt och mitt. Detta innebär att Agenda 21 och arbetet med denna börjar från gräsrotsnivå samt att vi alla har ett ansvar för vår gemensamma framtid och för kommande generationer.

Agenda 21 kan inte ses som ett tidsbundet projekt utan skall ständigt vara pågående. Detta medför att olika praktiska handlingar och aktiviteter ständigt måste pågå och hela tiden anpassas efter olika förhållanden som påverkar oss i vårt dagliga arbete. Det handlar om en kontinuerlig process. Framstegen i och framgången med arbetet med Agenda 21 kan vara svår att direkt mäta utan består i alla de handlingar, aktiviteter och åtgärder som sker runt om i kommunen och av dess innevånare.

Miljöförändringar och miljöpåverkan känner sällan eller aldrig nationella eller geografiska gränser. Vi kan dock, var och en, göra olika åtgärder för att minska denna påverkan och i praktisk handling ta olika steg mot en hållbar utveckling. Kretsloppstänkandet och inriktningen mot ett kretsloppsanpassat samhälle måste vara vägledande i allt vårt arbete.

I Karlskrona kommun vill vi engagera alla innevånare i Agenda 21 frågorna för det gäller vår och våra efterkommandes framtid.

Vårt ansvar i världen - faktor 10.

Tio jordklot till.

Det är vad som anses behövas om alla människor i världen levde med samma resursförbrukning som den vi i Sverige och övriga västvärlden har. Denna beräkning kommer från ett av världens mest välrenommerade framtidsinstitut, Wuppertalinstitutet i Tyskland. 1997 resulterade denna beräkning i den så kallade Carnouldeklarationen. Budskapet i denna är kort och kärnfullt: ”På 30 - 50 år kan och måste världens rika länder effektivisera sin användning av naturresurser med i genomsnitt tio gånger, det vill säga med en faktor 10.” Det tyngsta ansvaret för detta vilar på olika beslutsfattare. Men vi alla måste och kan bidra genom att förändra livsstil och konsumtionsmönster. Karlskrona kommun vill genom arbetet med Agenda 21 öka medvetenheten om dessa frågor och stödja olika initiativ för att stimulera miljöarbetet och resurshushållningen.

Agenda 21 - ett av flera redskap

Agenda 21 är inte en isolerad del av kommunens arbete med miljöfrågorna utan skall ses som en viktig del tillsammans med andra kommunala planer och program som exempelvis miljöpolicy, miljöplan, miljöbokslut, energiplan, barnkonvention, jämställdhetsprogram och översiktsplan. I arbetet med att bygga det nya Karlskrona anges fyra viktiga hörnstenar nämligen: Den attraktiva livsmiljön, Det växande näringslivet, Den bästa kunskapen och Det öppna sinnet. Även detta innebär att miljöfrågorna och frågorna inför framtiden lyfts fram och att olika områden ständigt integreras med varandra i syfte att utveckla och ta tillvara. Agenda 21 arbetet kan ses som det kitt som sammanfogar olika planer och handlingsprogram. Det är viktigt att tankarna bakom Agenda 21, en hållbar utveckling, präglar den kommunala verksamheten och att detta blir en naturlig del i all vår verksamhet. Kommunens miljöplan bygger på de nationella miljömålen. Dessa är nedbrutna till kommunala delmål och åtgärder. Miljöplanen är målstyrande och en viktig utgångspunkt för att genom arbetet med Agenda 21 stötta och stimulera miljöarbetet i Karlskrona kommun. Vi ser det som angeläget att det finns en Agenda 21 samordnare i kommun och en utvecklad organisation med agendaansvariga inom olika förvaltningar och bolag.

Olika projekt

Karlskrona kommun har inom ramen för Agenda 21 arbetet engagerat sig i olika projekt i syfte att ta tillvara och utveckla olika initiativ inom miljöområdet. Bland dessa projekt återfinns Natur- och Miljöparmen som är ett undervisningsmaterial för alla elever i årskurs 4 - 6 i kommunens skolor. Karlskrona kommun arbetar även med förebyggande hälsofrågor enligt modellen ”allergianpassad kommun”. En speciell allergikommitté har här uppdrag att i bred samverkan med andra förvaltningar, organisationer och myndigheter arbeta för att förebygga allergier såväl bland barn och ungdomar som hos befolkningen i dess helhet. Brudbäckenprojektet i Ramdala syftar till minskad miljöbelastning av Östersjön samtidigt som vattnet i bäcken kan användas för bevattningsändamål och därmed spara på friskt grundvatten. Trummenäsprojektet är ett bra exempel på där kommunen har stöttat ett lokalt initiativ för att i ett område i kommunen lösa avloppsfrågan på ett ekologiskt men också kostnadseffektivt sätt. Detta projekt har också uppmärksammats nationellt och kan ses som ett pilotprojekt för att förbättra VA-situationen i problemområden. Deltagande i det europeiska arrangemanget Bilfri Dag i syfte att minska bilismen och belysa dess skadeverkningar. Deltagande i referensgrupp för naturvårdsfrågor i syfte att ta tillvara kunskap och engagemang inom olika natur- och miljöorganisationer. Dessutom bedrivs inom andra förvaltningar olika projekt som exempelvis Det rena Karlskrona och Lära med Lyckebyån. Dessa olika projekt skall stimuleras, utvecklas och ses som portar mot nya projekt och initiativ.

Stimulera och prioritera

För kommunens fortsatta arbete med Agenda 21 är det viktigt att ta tillvara och stimulera det engagemang och intresse som finns hos såväl enskilda som organisationer, förvaltningar, företag etc.

Agenda 21 arbetet skall vara en resurs för hela kommunen och dess innevånare.

Olika nyckelområden och nyckelfrågor skall prioriteras. Kommunen skall verka för att själv i all sin verksamhet och beslut vara ett föredöme för olika utvecklings- och miljöfrågor i kommunen. Vi skall fokusera mot den unga generationen och mot skoleleverna. Vi skall fortsätta att driva olika nyckelprojekt i syfte att skapa ett brett engagemang. Vi skall vara lyhörda och ta till oss olika förslag från innevånarna för att skapa en idébank där olika kontakter och förslag tas tillvara för vidare bearbetning, utveckling och spridning.

Karlskrona kommun ser det också som viktigt att arbeta med en helhetssyn på miljöfrågorna och att detta sker långsiktigt. Vi har alla ett gemensamt ansvar men vi betonar vars och ens individuella ansvar. Vi betonar hushållning och vikten av återanvändning och återvinning.

Genom arbete inom ramen för Agenda 21 arbetar vi gemensamt för att Karlskrona kommun skall vara långsiktigt hållbart, socialt attraktivt och ekonomiskt livskraftigt.

Nyckelområden och prioriteringar.

Jag som individ.

Framtiden har vi alla ett gemensamt ansvar för. Förändringar och förbättringar beror inte endast på beslut som fattas centralt på olika nivåer. De beror minst lika mycket på vårt, ditt och mitt, vardagliga agerande. Som individ har jag ett ansvar både inför mig själv och inför andra. Det är med det egna agerandet och förhållningssättet som jag och vi gemensamt tar stegen mot en hållbar utveckling.

Det är därför viktigt att jag själv frågar mig vad jag kan göra för en bättre miljö och en bättre framtid. Vilka val skall jag göra för att minska resursförbrukningen och öka hushållningen. Som individ kan jag enskilt eller tillsammans med andra sätta upp olika mål. Dessa mål kan vara att minska energianvändningen, åka mera kollektivt, handla svenska produkter om möjligt lokalt producerade etc. Avfall och restprodukter är i dag ett stort problem och dessa bör ingå i kretslopp för återanvändning eller återvinning.

Dessa mål kan sedan stämmas av och nya mål sättas upp. Ett effektivare resursutnyttjande gynnar miljön men också den egna såväl som den gemensamma ekonomin. Det är här viktigt att kunna förändra attityder och beteenden. För den enskilde är det viktigt att det som kan upplevas som en uppoffring blir en vinst som ökar välbefinnande och livskvalitet samtidigt som vi förbättrar förutsättningarna för en hållbar utveckling. Kommunen kan här ge kommuninnevånarna gemensamma förutsättningar och vägledning i deras enskilda och gemensamma miljöarbete. Vi anser att det är viktigt att ta tillvara det engagemang och arbete som såväl enskilda som olika organisationer redan i dag visar inom miljöområdet. Kommunen eftersträvar ett gott samarbete med olika organisationer för att stimulera miljöarbetet och samhällsutvecklingen. Genom användning av kommunens hemsida kan olika tips och förslag samlas in och spridas vidare.

Delmål:

Genom användande av kommunens hemsida skapa diskussionsforum i miljöfrågor samt via länkar underlätta möjligheterna till ytterligare kunskapsuppbyggnad för den enskilde.

Genom kontakter och samverkan med de olika studieförbunden använda folkbildningen som en resurs i miljöarbetet.

Barn och ungdom.

Under de första åren i ens liv läggs grunden för vårt fortsatta beteende och agerande. Barnen är framtiden och för att få ett miljötänkande som på ett naturligt och okomplicerat sätt genomsyrar samhället och påverkar vardagen är det viktigt att påverka och undervisning sätts in tidigt. Flera skolor i kommunen arbetar på ett föredömligt sätt aktivt med olika miljöfrågor. Från kommunens sida är det viktigt att stödja detta arbete. Ett exempel på detta är undervisningsmaterialet Natur- och Miljöparmen som ges till varje elev i årskurserna 4 - 6. I syfte att stimulera och öka användningen av detta genomförs introduktion i materialet för berörda lärare. Det är viktigt att ta tillvara den resurs som elever och lärare här utgör och

fortsätta arbetet med att på olika sätt stödja denna resurs. Agenda 21 och arbetet med miljöfrågorna i vid bemärkelse får inte inskränka sig till en viss del eller tid av elevernas skolgång utan målet är att stödja och stimulera detta arbetet inom alla delar av den undervisning och utbildning som bedrivs i kommunen. Arbetet med Natur- och Miljöparmen måste fortsättas och stimuleras samtidigt som vi vill ge stöd och hjälp till de olika miljösatningar som görs i skolan.

Delmål:

Fortsätta arbetet med att introducera och underlätta användningen av natur- och miljöparmen i samtliga skolor i kommunen, åk 4 - 6.

Att erbjuda samtliga skolor i kommunen stöd och medverkan i deras miljöarbete och undervisning.

Vatten

Vattenfrågorna är av avgörande betydelse för Karlskrona kommun. Även inom vår kommun är friskt vatten i olika former inte en för all framtid given självklarhet. Inte nog med att vår kommun på två sidor omges av vatten, Östersjön, så har också olika aktiviteter på land betydelse för vårt vatten. Inom såväl Lyckebyåns avrinningsområde som inom andra vattendrags avrinningsområden pågår olika projekt för att förbättra vattenkvalitet och vattenhushållning. Erfarenheter från dessa projekt är viktiga att använda i det fortsatta arbetet. Då miljöfrågorna ju inte känner vare sig nations- eller geografiska gränser ser vi det också som angeläget att samverka och på olika sätt stötta projekt i vår omvärld som syftar till att skapa en bättre miljö för Östersjön och dess framtid som en gemensam resurs.

Delmål:

Inom agendaarbetet innefatta minst ett projekt med koppling mot vatten, vattenkvalitet och vattenhushållning.

Idébank - Goda exempel

I det tidigare arbetet med Agenda 21 i Karlskrona kommun togs frågan om en idébank upp liksom en lista med olika goda exempel som kunde spridas vidare. Vi anser att det är viktigt att detta arbete kan gå vidare genom att genom kommunens hemsida ge kanaler och möjligheter att samla in och sprida sådan information. Härvid bör en inventering ske av vad som har gjorts, görs och planeras inom kommunens olika sektorer. Detta kan också innebära ett närmare samarbete med olika organisationer och andra aktörer inom miljöområdet.

Delmål:

Årligen inventera, redovisa och följa upp olika miljöprojekt inom kommunen.

Medverka till att det på kommunens hemsida redovisas olika miljötips och information om goda exempel så dessa kommer allmänheten till del.

Folkhälsa

I Karlskrona kommun startas ett Folkhälsoråd år 2002. Möjligheterna till en i vid bemärkelse god folkhälsa innebär också att vi har en god miljö. Inom ramen för folkhälsoarbetet ryms således flera olika delar. En god miljö kan medverka till en god hälsa med en hög livskvalitet. Det är viktigt att arbetet med Agenda 21 och Folkhälsoarbetet sker i nära samverkan för att på bästa sätt ta tillvara de resurser som ställs till förfogande.

Delmål:

Söka samverkan mellan Agenda 21 och Folkhälsorådet för att sprida information och kunskap om miljö och folkhälsa.

Söka genomföra en årlig utåtriktad aktivitet i samverkan mellan Folkhälsoråd, Allergikommitté och Agenda 21.

Referensgrupper

Karlskrona kommun har tidigare tagit initiativ till en referensgrupp för naturvårdsfrågor. Detta har skett för att ta tillvara kunskap och kompetens som finns i olika ideella och intresseorganisationer. Syftet har därvid också varit att redan i ett tidigt skede söka djupare kunskap men också acceptans för olika frågor och initiativ. Detta arbete bör fortsätta och intensifieras. Andra referensgrupper för andra frågor kan också skapas i syfte att ta tillvara engagemang och intresse inom olika sektorer av samhället. Föreningslivet är också i en vidare bemärkelse viktig som kontaktyta gentemot allmänheten. Det är därför viktigt att ta tillvara denna kanal för en utveckling av miljö- och demokratifrågorna. Det är på gräsrotsnivå, hos de som berörs, som grunden läggs för ett fortsatt arbete och engagemang.

Delmål:

För att förstärka och stimulera delaktighet och samverkan starta och aktivera olika referensgrupper i aktuella frågor.